

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Kiadványok szerzői jogi védelme; idézés, átvétel jogszerűsége; az okozott vagyoni hátrány mértéke

Ügyszám: SZJSZT 10/2000

Az ügy összefügg a 31/2001-es üggyel.

A rendőrség által feltett kérdések:

1. A „C...” címmel megjelent kiadvány szerzői jogvédelem alá eső műnek minősül-e?
2. Az „Ö...” címmel megjelent ötödik, javított kiadvány szerzői jogvédelem alá eső műnek minősül-e?
3. Tekintettel az 1999. évi LXXVI. tv.-ben foglaltakra, a „C...” címmel megjelent kiadványban a feljelentő által megjelölt oldalak megjelentetése az eredeti mű alkotójának szerzői jogát sértette-e, ha igen, akkor milyen módon, ha nem, akkor miért nem, minek minősül az ilyen formájú megjelentetés?
4. Amennyiben megállapítható a szerzői és szomszédos jogok megsértése, akkor kérem az így okozott vagyoni hátrány megállapítását 1 db kiadott könyv vonatkozásában.
5. Amennyiben jogsértés megállapítható de ezzel összefüggésben vagyoni hátrány okozás nem, ebben az esetben – tekintettel az átvett szövegrészletekre, azok tartalmára és terjedelmére – megállapítható-e, hogy a „C...” címmel megjelent kiadvány szerzője ezen magatartását a kiadvány kelendőségének fokozására, haszonszerzés végett fejtette ki?
6. A szakértő egyéb esetleges észrevételei.

Az eljáró tanács válasza:

Az eljáró tanács előjáróban szükségesnek tartja megállapítani, hogy véleményének a kialakításánál a sérelmezett kiadvány megjelenésekor hatályos szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény rendelkezéseiből indult ki.

Ad 1. A „C...” című kiadvány a kiadáshoz fűzött féloldalas bevezetőjéből, az 1974-ben Londonban kiadott magyar nyelvű változat előszó részletéből, az 1922-ben kiadott angol nyelvű változat előszavából, az odacsatolt megjegyzésekből és magyarázatokból, majd a 12. oldaltól a 91. oldalig 24, jegyzőkönyvnek nevezett írásból, továbbá utószóként egy 1905-ös kiadás utószavának befejező részéből, M. Á. kiadványának két részletéből, további jegyzőkönyvek ismertetéséből és meg nem nevezett eredetű dokumentumként feltüntetett írásokból áll.

A Testület eljáró tanácsa a kiadvány tartalmát illetően annak szerzői jogi védelme szempontjából külön vizsgálat tárgyává tette a jegyzőkönyveket és az egyéb anyagokat. A szerkesztői megjegyzés alapján vélhető, hogy a vizsgált kiadvány az 1974. évi londoni kiadás nyomán készült, azonban az nem állapítható meg a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy ez a londoni kiadásnak a szó szerinti átvétele, vagy tartalmaz-e eredetinek minősíthető szerkesztői hozzájárulást. Az egyetlen rész, amelyre adatok állnak rendelkezésre, hogy milyen forrásból került a jelen kiadványban felhasználásra, az az M. Á. könyvéből átvett részlet.

A fenti átvételen kívül nem állapítható meg, hogy a jegyzőkönyvekhez elő- és utószóként fűzött részek kizárólag más művekből történt részletek szó szerinti átvétele-e. Így nem állapítható meg, hogy a szerzői jogi védelem szempontjából megkívánt egyéni eredeti szerkesztői tevékenységgel állunk-e szemben.

Szükségesnek tartjuk megjegyezni, hogy a szerkesztői tevékenységen kívül a szerkesztő megjegyzése értelmében az ismeretlen fordító egyéni, eredeti alkotómunkája szerzői jogi védelemre tarthat igényt, azonban az eljáró tanács ezzel nem tartotta szükségesnek foglalkozni, mivel az eredeti kérdések megválaszolásának szempontjából ennek nincs jelentősége.

Ad 2. M. Á. „Ö...” című könyve szerzői jogi védelem alatt álló műnek minősül, függetlenül a műben foglalt megállapításoktól, illetve értékítéletektől. Maga a kiadvány többféle anyagot tartalmaz: egyrészt a szerző saját, eredeti írásait, másrészt különböző egyéb dokumentumokat, valamint illusztrációkat.

Ad 3. A szerzői jogi törvény értelmében jogi védelem alatt álló mű mindenfajta felhasználásához, a törvény eltérő rendelkezésének hiányában, a szerző hozzájárulása szükséges. A jelen esetben a felhasználás a műből vett részletek közlésével történt. A törvény lehetővé teszi meghatározott esetekben, hogy a szerző engedélye nélkül művének részletét idézzék, illetőleg átvegyék. Ennek a jogszerűségét a törvény meghatározott tartalmi és alaki feltételekhez köti. E feltételek:

- az ún. átvevő műnek szerzői jogi védelem alatt álló alkotásnak kell lennie;
- az átvételnek már nyilvánosságra hozott műből kell történnie;
- az átvétel módjának és mértékének az átvevő mű célja által indokoltnak kell lennie;
- az átvett, az eredetihez híven idézett mű szerzőjét, címét és forrását fel kell tüntetni.

Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács e feltételek közül az elsőt, az átvevő mű szerzői jogi védelem alatt álló jellegét nem tudta megállapítani, jelen esetben az idézést és az átvételt mint a szabad felhasználás eseteit kizárta.

Az eljáró tanács szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a „C...” című kiadvány szerkesztőjét megillető szerzői jogi védelem megállapíthatósága felől elsősorban a kiadó hiányos és szakszerűtlen adatközlése miatt nem tudott állást foglalni, mivel a kiadó egyáltalán nem tüntette fel a kiadványban megjelentetett írások eredetét, forrását. Megjegyezzük azt is, hogy a szerkesztői tevékenység alkotó jellegének egyetlen értékelhető mozzanata, az M. Á. könyvéből átvett részletek közlése, mellyel a szerkesztő a jegyzőkönyvek eredetiségét kívánta alátámasztani.

Visszatérve az idézés mint a szabad felhasználás előbbiekben felsorolt feltételeire, megemlítjük, hogy a negyedik, a forrás megjelölése sem teljes.

Az előzőekben előadottakra tekintettel a megjelent oldalak átvétele sértette az eredeti mű alkotójának szerzői jogait, azzal, hogy a kiadó nem kérte a felhasználáshoz a jogtulajdonos előzetes hozzájárulását.

Ad 4. A vagyoni hátrány összegét 1 példány vonatkozásában – a kiadói gyakorlat alapján – az alábbiak szerint lehet megállapítani: az ÁFÁ-val csökkentett bolti ár 5-10%-ának terjedeleमारányos része, ami kb. a teljes terjedelemért járó, a fentiek szerint kiszámított

összegnek a 2%-a. A személyhez fűződő jogainak megsértéséért ezen felül a polgári jog szabályai szerint kártérítés is megilleti a szerzőt.

Ad 5. Ennél a kérdésnél utalunk az előző kérdésre adott válaszunkra.

Ad 6. Felhívja az eljáró tanács a figyelmet arra, hogy a „C...” című kiadvány a sajtóról szóló többször módosított 1986. évi II. törvény 16. § (1) bekezdésében és a törvény végrehajtására kiadott 12/86 (IV. 22.) MT rendelet 21. §-ában felsorolt, az impresszumban kötelezően feltüntetendő adatokat nem tartalmazza és mint ilyen, sérti a sajtótörvény rendelkezéseit. Ugyanakkor ezen adatoknak a hiánya még nem lett volna akadálya annak, hogy a szerzői jogi védelem kérdésében az eljáró tanács véleményt nyilvánítson, ennek oka elsősorban a 3. pontnál már hivatkozott tájékoztató jellegű források megjelölésének a hiánya volt.

Budapest, 2000. április 25.

Dr. Koltay Krisztina
a tanács elnöke

Dr. Lindner Gyula
a tanács előadó tagja

Fehér György
a tanács szavazó tagja